

IKEBANA

put cvijeća

華道

Tatjana Radanović Felberg

Sadržaj

Ikebana - put cvijeća

<i>Uvod</i>	10	<i>Stilovi u ikebani</i>	45
<i>Ikebana kroz vrijeme i prostor</i>	14	<i>Godišnja doba u ikebani – slavljenje promjene</i>	78
<i> Porijeklo ikebane</i>	16	<i> Proljeće</i>	80
<i> Putovanje ikebane van granica Japana</i>	17	<i> Ljeto</i>	84
<i>Od formalnog do slobodnog stila</i>	18	<i> Jesen</i>	88
<i> Žene i ikebana</i>	27	<i> Zima</i>	92
<i> O školama ikebane</i>	31	<i>Prigodna ikebana</i>	96
<i>Osnovni principi i elementi Sogecu ikebane</i>	40	<i> Nova godina</i>	97
<i> Linije i asimetrija</i>	48	<i> Praznik lutaka</i>	100
<i> Potreba za praznim prostorom – ma</i>	53	<i> Praznik djece</i>	102
<i> Simboli u ikebani</i>	58	<i> Festival zvijezda</i>	104
<i> Simbolika biljaka</i>	59	<i> Praznik hrizantema</i>	106
<i> Simbolika boja</i>	66	<i>Ikebana u zagrljaju sa drugim umjetnostima</i>	110

Ikebana

- Radionica

<i>Alat</i>	122	<i>Moribana 2</i>	
<i>Napravite</i>		<i>aranžman u plitkoj</i>	
<i>svoju prvu ikebanu</i>	138	<i>vazi - nagnuti stil</i>	166
<i>Posmatranje prirode</i>	139	<i>Nageire</i>	
<i>Omjer grana i cvijeća</i>	140	<i>aranžman u visokoj</i>	
<i>Šematsko predstavljanje</i>		<i>vazi - uspravni stil</i>	174
<i>ikebane</i>	144	<i>Ukibana</i>	
<i>Rezanje grana i cvijeca</i>	147	<i>- ikebana koja pluta</i>	180
<i>Oblikovanje grana</i>	148	<i>Ikebana-to-go</i>	
<i>Postavljanje grana i</i>		<i>- ikebana za ponijeti</i>	184
<i>cvijeća u kenzan u plitkoj</i>		<i>Nageire,</i>	
<i>vazi – moribana</i>	151	<i>moderni, slobodni stil</i>	190
<i>Učvršćivanje grana i</i>		<i>Ikebana</i>	
<i>cvijeća u visokoj vazi</i>		<i>u prirodi i Jugo-dame</i>	196
<i>- nageire</i>	152	<i>Poželite</i>	
<i>Produžimo život cvijeću</i>		<i>nekom sreću</i>	206
<i>i granama</i>	154	<i>Česta pitanja</i>	208
<i>Urednost, čistoća i mir</i>	155	<i>Bibliografija</i>	224
<i>Moribana 1</i>		<i>Preuzete</i>	
<i>aranžman u plitkoj</i>		<i>fotografije i slike</i>	226
<i>vazi - uspravni stil</i>	156	<i>Zahvalnica</i>	228
		<i>O autorki</i>	230

*Ikebanu može da napravi bilo
ko, bilo gdje, bilo kad i od
bilo kojeg materijala.
Sofu Tešigahara*

U V O D

Kako god da uredimo prostor oko sebe, on neće oživjeti dok ga ne oplemenimo biljkama. Biljke su naše družbenice. Poklanjamo ih jedni drugima, koristimo ih da ukrasimo balkone i dvorišta kuća, gradske prostore, polažemo ih na humke i spomenike. Cvijećem obilježavamo rođenja, vjenčanja, berbe grožđa ili sjećanja na preminule. Cvijećem izražavamo različita osjećanja, radosti, tuge, pažnje, sjećanja, ljubavi, vjere. Ono je česta tema naših razgovora – od divljenja koje iskazujemo napretku, bojama, mirisu i oblicima cvjetova, do razmjene pelcera i iskustava o načinima njihove njege. Vjerujem da je ovaj odnos cvijeća i ljudi univerzalan, dok se način na koji aranžiramo i dajemo cvijeće razlikuje od zemlje do zemlje i od vremena do vremena.

Sjećam se, živo, davnih osamdesetih i Balaševičeve pjesme o njegovoj malojoj koja je otišla u Japan i koja tamo, između ostalog, pravi ikebanu. Mistična zemlja – mistična riječ. Dovoljan povod tadašnjoj studentkinji za maštanje i planiranje neke buduće avanture. Proći će više od jedne decenije i mnogo proputovanih kilometara dok se nije pojavila prilika da počnem praktično da izučavam značenje ikebane. I proći će više od dvije decenije bavljenja ikebanom, uz redovno pohađanje časova u Norveškoj kod sensei Lisbet Lerum (*Lisbeth Lærum*), studijske posjete Sogecu školi ikebane u Japanu i brojnih predavanja i radionica širom svijeta – do pisanja ove knjige.

Sada je ova knjiga o drevnoj japanskoj umjetnosti aranžiranja cvijeća, ikebani, u vašim rukama. Ona predstavlja moj doživljaj, moj put cvijeća izgrađen kroz studiranje ove umjetnosti u okviru škole ikebane Sogecu. Voljela bih da vas ova knjiga zainteresuje za umjetnost ikebane jer vjerujem da ona može svakome od nas da uljepša i poboljša kvalitet života. Svakodnevno opštenje sa biljkama i sa vlastitom kreativnosti ublažava negativni uticaj stresa na naš organizam.

Za mene je ikebana susret s prirodom i nježni razgovor s onim što prolazi, što jeste i što dolazi. Taj je razgovor pun elegancije i prefinjenosti, a one se u umjetnosti ikebane postižu posmatranjem prirode, vježbanjem tehnika aranžiranja cvijeća i opuštanjem.

sensei

Riječ sensei doslovno znači prvorođeni, ali se uglavnom koristi da označi učitelja ili profesora ženskog ili muškog roda. To je titula kojom se izražava poštovanje prema ljudima koji su dosegli određenu poziciju ili određeni nivo neke vještine, ali i osjećanje zahvalnosti koju učenik ima prema svom učitelju. U umjetnosti ikebane ta se titula dobija kad se položi ispit za učitelja. U knjizi koristim japansku riječ sensei da označim učitelja ikebane.

Ikebana osvještava i oživljava trenutke življenja. Posmatrajući ikebanu, možemo u njoj uočiti razne faze života. Sve su te faze podjednako važne i lijepe – pupoljak je, na primjer, trenutak otvaranja, nagovještaj budućnosti, dok otvorene latice označavaju sadašnji trenutak, ali i trenutak prije nego što cvijet klone i polako se vraća u zemlju.

Ikebana je povratak prirodi, podsjećanje da nam je ona izvorno stanište i da je naša prisutnost u njoj čudesna. Priroda nam nudi utjehu i uzemljenje. Istovremeno, čin transformacije biljaka u ikebani podsjeća nas da postoji i svijet koji je čovjek stvorio i koji treba da se uskladi s prirodom.

Ikebana zadovoljava našu vječnu potrebu za stvaranjem i pruža nam uživanje u novim, bezbrojnim i bezgraničnim kombinacijama. Svako od nas je kreativan! I svako može da se bavi ikebanom.

Ova knjiga ima dva dijela. U prvom ćete saznati ponešto o istoriji ikebane i glavnim principima umjetnosti ikebane. Drugi dio je osmišljen kao radionica u kojoj ćete naučiti osnovne tehnike ikebane i osposobiti se da sami napravite nekoliko ikebana.

Sve ikebane prikazane na fotografijama u ovoj knjizi moji su radovi, ukoliko nije drugačije naznačeno, a cilj im je da i vas inspirišu.

Osnovni uspravni aranžman - grane crne ribizle, bor i ruže

PORIJEKLO IKEBANE

*Samo ako su vam ruke dobro
uvježbane, mogu da slušaju
naredbe vašeg srca.
Sofu Tešigahara*

Smatra se da običaj aranžiranja cvijeća potiče iz davnih vremena. Prema jednoj verziji istorije ikebane, njeno je porijeklo u Kini, a u Japan je stigla s budizmom, u šestom vijeku nove ere. Cvijeće, aranžirano tako da se proteže uvis, prema nebu, smatralo se simbolom duhovnosti i vjere. Naime, uspravno postavljeno cvijeće prikazuje ljudsku nadu da će se molitve, baš poput tog cvijeća, vinuti u nebesa. Prvi ikebanisti bili su budistički sveštenici koji su aranžirali cvijeće ispred lika Bude, što je bilo svojevrsno prinošenje žrtve. U tu svrhu koristili su se lotosi, vjerovatno zbog toga što u Indiji, odakle budizam potiče, lotos simbolizuje ponovno rađanje i vječnost.

Prema drugoj verziji istorije ikebane, u Japanu je i prije nove ere postojao običaj obožavanja prirode kroz prinošenje darova napravljenih od zimzelenog drveća i cvijeća. Zimzelene grane su donošene u šinto hramove kao poklon duhovima prirode, koji se zovu *kami*. Vjerovanje da se božansko nalazi u zemlji, kamenju, vodopadima i drveću smatra se važnom motivacionom osnovom za nastanak ikebane.

Cvijeće se reže, ne ubija se!

Izreka iz škole Ikenobo

Zajednički život, moderni aranžman, stabljike i cvjetovi klasastog razgona i prozračna, plastična mrežica

Protezanje, primjer nageire u
naturalističkom stilu, suve grane i tulipan

Ćado i ćabana

Ritual ispijanja čaja drevni je kineski običaj koji se u Japanu prvi put javlja u osmom vijeku nove ere. Od dvanaestog vijeka u toj se ceremoniji koristi *maća*, zeleni čaj u prahu. Sveštenici su izdašno koristili *maću* kako bi ostali budni tokom svojih dugotrajnih zen meditacija.

Ceremonija ispijanja čaja bila je veoma popularna među japanskim plemićima, koji su takve prilike koristili da pokažu svoje skupocjene umjetničke predmete. Reakcija na tu pretjeranu raskoš bila je svedena ceremonija ispijanja čaja koju je osmislio sveštenik Sen-no Rikju (1521–1591) – odvijala se u jednostavnoj kolibi, a čaj se servirao samo za dva ili tri gosta. Čovjek se morao sagnuti da bi ušao u tu kolibu jer su ulazna vrata namjerno pravljena manjim nego što je to bilo uobičajeno. Iz istog razloga, i oružje se moralo odložiti ispred čajne sobe. Tako je čajna soba postala mjesto na kojem je svako mogao da se opusti i odmori. Namještaj u sobi bio je oskudan, a boje svedene. U sobi je bilo ognjište na kojem se grijala voda za čaj.

Pribor za čaj je takođe bio napravljen od prirodnih, jednostavnih materijala. Jedini ukras u sobi bio je cvjetni aranžman za ceremoniju čaja – *ćabana* (*ća* – čaj, *hana* – cvijet).

Tipična *ćabana* izgleda ovako: jedan cvijet i jedan usputno ubran list, aranžirani u vazi od bambusa ili rustične keramike, odnosno u košari od pruća svedenih boja. Cvijeće za *ćabanu* mora biti sezonsko, neupadljivo, bez mirisa. Ceremonija se odvija veoma lagano, pažnja se posvećuje svakom pokretu i sve je osmišljeno tako da se uživa u tom jedinstvenom, zajedničkom trenutku.

Jednostavnost jednog proljećnog dana,
ćabana, rusomača (hoću-neću) i bijela rada (krasuljak)

Gospodar i ladolež

Ovako je skromni sveštenik Sen-no Rikju odlučio da da lekciju svom gospodaru i meceni Hidejošiju. Hidejoši je čuo da Sen-no Rikju ima predivan vrt pun ladoleža posebno lijepo vrste. Odlučio je da ga posjeti kako bi mogao da se divi tom obilju. Kad je kročio u Senov vrt, imao je šta da vidi – nije bilo ni jednog jedinog cvijeta, a cijeli vrt je bio zasut bijelim pijeskom i oblucima. Vrta više tu nije bilo. Ne malo iznenađen, mecena uđe u skromnu kolibu za čaj. Tamo ga je, u tokonomi, aranžiran u bronzanoj vazi, dočekao jedan jedini, savršeni cvijet ladoleža.

Jedan cvijet je postao čitav vrt.

Otvaranje Japana 1867. godine utiče na sve sfere života, pa i na umjetnost ikebane. Među ikebanistima su ponovo zastupljena dva pristupa; predstavnici glavne struje insistiraju na formi i povratku tradiciji, dok nešto slabiju i ne tako organizovanu struju predvodi grupa literata zvanih *bunđin*. Oni zastupaju stav da izbor materijala i tip aranžmana treba da zavise od ličnog estetskog afiniteta ikebaniste. Smatrali su da je svaki aranžman jedinstven – svi aranžmani se međusobno razlikuju, ali svi treba da počivaju na tehnikama koje su razvijene u prethodnim vjekovima. Prirodnost je bila na posebno cijeni. Uticaj ovih umjetnika osjeća se i danas, među umjetnicima moderne ikebane.

Jedan cvijet, cijeli svijet,
pojednostavljeni aranžman, zimzelen (vinka)

O ŠKOLAMA IKEBANE

U Japanu postoji više od hiljadu različitih škola ikebane. Hijerarhijski sistem upravljanja ovim školama zasniva se na funkciji direktora, a zvanično se uspostavlja 1797. godine. *Iemoto* – direktor – titula je koja se dobijala isključivo nasljeđem i to preko muške linije. Kao neprikosnoveni vođa i autoritet, *iemoto* je određivao ko može da postane učitelj ikebane. Taj sistem upravljanja i odlučivanja, iako predstavlja odraz feudalnog vremena u kojem je nastao, i dalje je aktuelan. Titula *iemota* još uvijek se nasljeđuje, ali sada nasljednici mogu biti i žene. Najpoznatije škole ikebane su Ikenobo, Ohara i Sogecu.

Prepoznavanje, uzdužno presječen korijen bora koji se godinama oblikovao u vodi i mahovina na postolju od kamena (na samom kamenu se nalazi druga vrsta mahovine i lišajevi – indikatori čistog vazduha)

Sogecu školu je osnovao Sofu Tešigahara 1927. godine. Ime škole nastalo je spajanjem dviju riječi – *so*, što znači trava, i *gecu*, mjesec. Sogecu, *mjesec od trave*, škola je koja se odlikuje modernim pristupom umjetnosti ikebane. Sofu je zagovarao ideju da ikebanu može da pravi bilo ko, bilo gdje, od bilo čega i bilo kad. U to doba, to je bio revolucionaran pristup. Sogecu škola naglašava individualnost svakog ikebaniste. Studenti, doduše, poštuju neke osnovne, tradicionalne principe u radu, ali se prvenstveno oslanjaju na vlastito razumijevanje i sami prave izbor materijala i vaza.

Sofu je od šeste godine života studirao ikebanu kod svog oca, koji je bio poznati *sensei* klasičnog stila. Kao dvadesetpetogodišnji mladić napušta očev stil i osniva svoju školu, zasnovanu na modernim stilovima *nageire* i *moribane*. On takođe uključuje i novi slobodni stil, a eksperimentiše i s apstraktnim i avangardnim stilovima. Sofu "izvlači" ikebanu iz *tokonome*, pa čak i iz vaza, i ukazuje na ljepotu uvelog lista, korijena, suve trave. Jedno je vrijeme držao časove ikebane na

japanskom radiju i zbog svoje inovativnosti postao poznat kao "Pikaso ikebane". Sofua će naslijediti kćerka, Kasumi, a poslije njene prerane smrti titulu *iemota* preuzima njen brat Hiroši. Školu danas vodi Hirošijeva kćerka, Sofuova unuka Akane Tešigahara. Ona je četvrti *iemoto* škole Sogecu.

Svaki *ieomoto* ima svoj prepoznatljiv stil. Slijede fotografije mojih ikebana koje su inspirisane tim različitim stilovima.

Posvećeno Sofuu Tešigahari, karanfil, šugarbaš i list filodendrona

OSNOVNI PRINCIPI

i elementi Sogecu ikebane

Postoje četiri osnovna principa Sogecu ikebane:

- svjež/nov pristup,*
- pokret,*
- ravnoteža,*
- harmonija.*

Svaka ikebana je jedinstvena, ne može se ponoviti. I upravo je taj svježi, uvijek novi pristup aranžiranju cvijeća čini tako primamljivom.

Po filozofiji škole Sogecu, ikebana koja ne prikazuje pokret u prirodi nije dobro aranžirana. Pokret se prikazuje isticanjem linija u aranžmanima.

Pod ravnotežom se podrazumijeva jedinstvenost svih elemenata u aranžmanu, a pod harmonijom – stabilnost ikebane.

Tri glavna elementa ikebane su:

- linija,*
- boja,*
- masa.*

Kroz ta tri elementa može se izraziti bezbroj kombinacija. U Sogecu ikebani se naglašava primarni značaj linija i mase, jer boja je data u materijalima, dok liniju i masu pravimo mi sami. Zato je potrebno stalno vježbati stvaranje linije i mase. Pod masom podrazumijevamo oblike napravljene koncentrisanjem listova, cvjetova ili grana.

POTREBA ZA PRAZNI PROSTOROM - MA

- *Prazan prostor je u ikebani isto toliko važan koliko i prostor ispunjen cvijećem i granama.*
- *U Sogecu ikebani se kaže: ikebana je oblikovanje praznog prostora biljkama.*

Ponekad se taj prazan prostor naziva i aktivni prazni prostor, na japanskom – *ma*. Ovaj koncept se koristi i u slikanju, u uređenju zen vrtova, u muzici, pozorištu, poeziji. Haiku poezija, na primjer, aktivno sugerise nedostatak ili tišinu, to jest prazan prostor.

Praveći ikebanu, umjetnica ili umjetnik stvara i čini vidljivim prostor koji u svakodnevici po inerciji ispunjavamo i na taj način sakrivamo, činimo da se on ne vidi. Prazan prostor daje mogućnost posmatraču da se upusti u razgovor s biljkama. Prazan prostor nam otvara mogućnosti za kreativno razmišljanje.

Uokvirivanje,
grana dunjarice i tulipani

LJETO

Ljeto se u ikebani simbolički očitava na više načina. Koristi se mnogo materijala, tj. cvijeća, čime se prikazuje neobuzdani rast života u cijeloj prirodi. Priziva se i dočarava osjećaj hlađenja u toplim ljetnjim danima tako što se u aranžmanu ističe voda. Osjećaj lakoće i svježine prenosi se izborom cvijeća jačih boja; zastupljena je, na primjer, žuta boja, koja simbolizuje Sunce i sunčevu toplotu. Obično se koriste vaze od stakla ili od pletenog šiblja.

***Cvijeće koje pluta**, ljutić u keramičkoj vazi*

PRAZNIK DJECE

Tradicionalni praznik dječaka, sada preimenovan u praznik djece, slavi se petog maja svake godine. Taj dan je zvanični praznik u Japanu i proslavlja se već više od 700 godina. Iris, *hana šobu*, cvijet koji se koristi u ikebani za ovaj praznik, simbol je mirnog uma i intuitivne mudrosti. Listovi japanskog irisa su široki, jaki i podsjećaju na mač. Lutkica samuraja može biti dio ovog prigodnog ikebana aranžmana.

 Mač se ne može koristiti efikasno prije nego što se um ne umiri.

Iris se u ikebani koristi od davnina. Postoji više vrsta irisa. Holandski iris visok je oko četrdeset centimetara, a japanski dostiže visinu od četrdeset do sto dvadeset centimetara. Posebna pravila za aranžiranje irisa nalažu da se listovi odvoje od cvjetova, te da se posebno aranžiraju cvjetovi, a posebno listovi.

Rastem po mome, slobodni stil, perunika

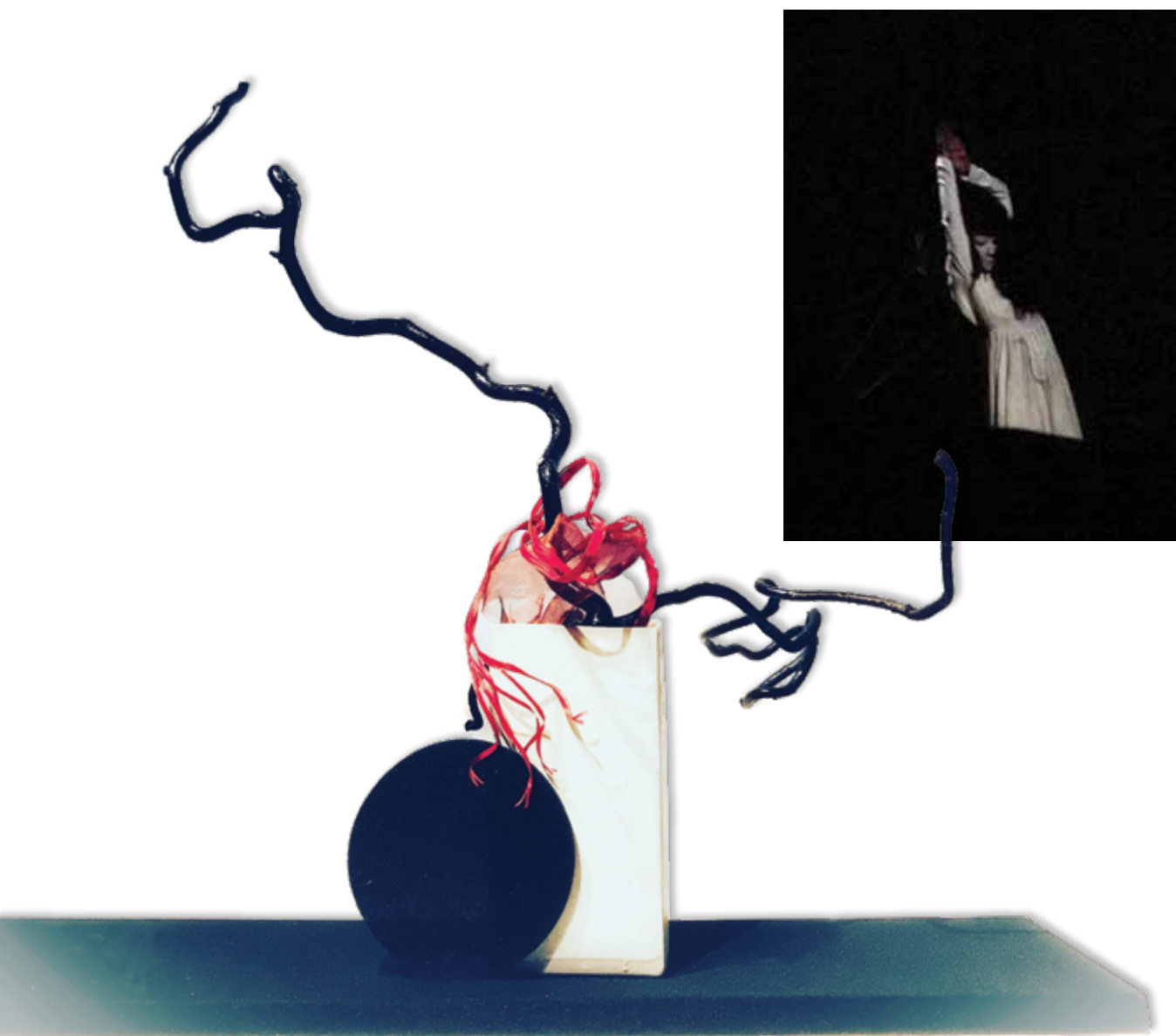

Da nam uspravno rastu djeca, naturalistički stil, perunika

Ikebana i ples

Buto je tip japanskog plesnog pozorišta, nastao poslije Drugog svjetskog rata. Ovu umjetnost karakteriše groteskni izraz, tabu teme i ekstremni, apsurdni pokreti. Plesači farbaju lica i tijelo u bijelo, kao na fotografiji.

Butoh, avangardni stil, ikebana inspirisana buto plesom i fotografija sa performansa *Butoh Encounters, visual embodies // Multiverse* (režija Karolina Bieszczad-Roley, Oslo, 2018)

Ikebana i kaligrafija

Kaligrafija se u Japanu smatra umjetnošću. Obično se objesi na zid u *tokonomi* i uz nju se napravi ikebana. To mi je dalo ideju da se poigram i s drugim vrstama pisma. Na primjer, sa ćirilicom.

Ćirilica à la japonaise, ikebana inspirisana ćiriličnim pismom (koje je izradila Aleksandra Dujović, 18 godina), bambus i rododendron

*Da biste prekršili pravila, prvo
treba da ih dobro poznajete!
Sofu Tešigahara*

ALAT

Nakon što smo se upoznali s istorijom, principima i elementima filozofije ikebane, hajde da pređemo na tehniku aranžiranja cvijeća!

U ovom dijelu, poslije opisa tehnika, naći ćete opis aranžiranja ikebana. Birala sam ih tako da pokažem raznolikost mogućnosti koje su svuda oko nas, pa i onda kada nam je na raspolaganju samo jedan cvijet i jedan list.

Za aranžiranje ikebane potreban nam je alat, posuda, voda, grane i cvijeće. I – naša kreativnost! Većinu potrebnih stvari sigurno već imate kod kuće.

Makaze

Za ikebanu možemo da koristimo bilo koje makaze, ali najbolje su one japanske izrade - *hasami*. One nemaju prostore za prste, zato ih držimo ovako:

Makaze su veoma važne jer nakon određenog vremena postaju produženi dio vaše ruke. Ako ih poslije svake upotrebe prebrišete krpom i osušite, mogu dugo da traju. Povremeno ih možete prebrisati nauljenom krpom. Makaze na fotografiji stare su dvadeset godina. Nikako se ne smiju koristiti za rezanje žice jer će se istupiti.

Osim tih makaza, poželjno je imati i vrtlarske makaze pomoću kojih možete rezati deblje grane. Ukoliko koristite žicu, za rezanje su vam potrebne posebne makaze.

Kenzan

Kenzan (*ken* – mač i *zan* – planina) je metalna ploča s gusto postavljenim metalnim šiljcima koji podsjećaju na ježa. Takvi "ježići" su nekad bili veoma popularni i kod nas. Pretražite podrumne i tavane vaših baka – možda nađete i koji *kenzan*!

Kenzane su u novije vrijeme zamijenili tzv. oazis sunderi za aranžiranje cvijeća. Korišćenje sundera ne preporučuje se u školi Sogecu, najviše zato što nam oni ne omogućavaju da precizno postavimo grane.

Kenzani se danas mogu kupiti i preko interneta. U Japanu ih proizvode u svim mogućim veličinama i oblicima. Mogu biti okrugli, četvrtasti, trouglasti, mali, veliki. Najpotrebljiviji su oni okruglog i četvrtastog oblika. Vaš prvi *kenzan* trebalo bi da bude prečnika oko 7–8 cm. Možda je za tu svrhu najbolje koristiti kompoziciju od tri *kenzana*, poznatu pod nazivom sunce–mjesec, koju možete vidjeti na slici pored.

Kenzan tipa sunce-mjesec, ja ga zovem tri u jedan

Kenzani treba da budu teški kako bi mogli da drže grane i cvijeće, a da se ne prevrnu. Zato se prave od olova. Šiljci u koje se zabadaju grane i cvijeće mogu biti kraći ili duži, a razmak između njih takođe varira. Gušće postavljeni šiljci bolji su za tanke grane i cvijeće, dok su za veće i teže grane pogodniji *kenzani* s prorijedenim šiljcima. Uz pravilno održavanje, *kenzan* može dugo da traje. Poslije upotrebe ga treba izribati čvrstom četkom i staviti da se suši, oslonjenog na šiljke. Ako se šiljci iskrive, možete ih ispraviti spravicom koja se zove *naoši*, a služi za čišćenje i ispravljanje šiljaka *kenzana*. Budite pažljivi kad radite s *kenzanom* – šiljci su veoma oštri i lako se možete povrijediti.

Kantice, posudice, peškirići

Za sipanje vode u aranžaman možete koristiti bilo koju posudu, a najpraktičnija je kantica s uskim kljunom. Ona vam omogućava da kontrolirate gdje i koliko vode sipate. Ovo je važno zato što često morate da dosipate vodu u aranžman nakon što ga završite.

Biće vam potrebna još jedna posuda za vodu – koristićete je da u njoj siječete stabljike cvjetova. To može biti bilo kakva posuda - od plastike, keramike ili stakla.

Peškirić (ili krpu) je uvijek dobro imati pri ruci. On nam služi da obrišemo vodu s vaze ili sa stola ako je prospemo (mada je pravilo da se ikebana uvijek radi na zaštićenoj površini stola i trebalo bi ga slijediti). Peškirić je veoma praktičan i kao podloga na koju možemo odložiti makaze dok radimo. To nam pomaže da ne pravimo buku i ne ometamo proces stvaranja – ni naš vlastiti, ni osoba koje su u blizini.

Vaze i posude za ikebanu

 Vaza – nikad dosta!

Za ikebanu se mogu koristiti posude raznih oblika, veličina i materijala. One mogu biti od keramike, metala, stakla, drveta ili plastičnih materijala, okruglog, četvrtastog, trougaonog ili nekog drugog oblika.

Prema podjeli koja se zasniva na karakteristikama stilova o kojima je već bilo riječi, posude za ikebanu mogu biti formalne, poluformalne ili neformalne. Formalne posude izvedene su iz klasičnih tipova posuda inspirisanih Kinom. Napravljene su od bronzе, laka ili keramike i prevučene glazurom visokog sjaja.

Primjeri visokih i plitkih vaza

Primjeri vaza različitih oblika

Poluformalne i neformalne posude prave se od keramike, drveta, pruća, a u tu svrhu mogu poslužiti i bundeve ili neke druge "prirodne vaze". Posude su najčešće tamnih boja, bez ukrasa.

Prema drugoj podjeli, razlikuju se dva osnovna tipa vaza za ikebanu – plitke i visoke. U plitkim vazama aranžira se *moribana* (tzv. nagomilano cvijeće), a u visokim *nageire* (tzv. ubačeno cvijeće).

Cvijeće, grane i vaza treba da čine jedinstvenu cjelinu. Ukoliko se jedno ističe na račun drugog, izostaje harmonija, kao bitno svojstvo ikebane. Ipak, niz lekcija u okviru škole Sogecu posvećeno je isključivo vazi, njenom obliku, boji i materijalu od kojeg je napravljena.

Kad biramo vazu za ikebanu, važno je da imamo na umu da njen oblik, boja i materijal treba da budu u skladu sa cvijećem i granama koje želimo da aranžiramo.

Za početak je najbolje, najjednostavnije, ikebanu aranžirati u bijelim i crnim vazama. Da bismo bili sigurni da se vaza neće previše isticati u aranžmanu, treba da koristimo osnovne tehnike kao što je količina biljnog materijala u odnosu na vazu.

U školi Sogecu koriste se i posude koje u okviru klasične ikebane nisu bile prihvatljive. Ikebana se može aranžirati u raznim upotrebnim predmetima – čajnicima, zdjelama za sosove, čak i u poklopcima starih karmina. Granice uspostavlja samo vaša fantazija.

Ponekad uopšte ne koristimo posude, već ikebanu aranžiramo direktno na sto. Za takve aranžmane biramo cvijeće ili grane kojima nije potrebno mnogo vode. Kao posuda se može koristiti i prozirna epruveta s vodom, koju ćemo zatim pokriti biljem, da se ne vidi.

vježba

Pregledajte još jednom sve fotografije ikebana u ovoj knjizi nastojeći da odgovorite na sljedeća pitanja:

- ~ Kakvog je oblika i od čega je napravljena ova vaza?*
- ~ Kako se slaže sa cvijećem i granama koje su u njoj aranžirane?*
- ~ Šta prvo vidite – vazu ili cvijeće?*
- ~ Kakvu biste vi vazu izabrali za materijal koji vidite?*

***I kamen je procvjetao**, norveške šumarice u improvizovanoj vazi od kamena iz Kruča, Crna Gora*

*Nikad više nećeš vidjeti granu drveta
na način na koji si to činila ranije!
moja prva sensei ikebane*

NAPRAVITE

svoju prvu ikebanu

Prije nego što počnete da aranžirate vašu prvu ikebanu, potrebno je da naučite kako da posmatrate prirodu, kako se mjere grane i cvijeće, kako se šematski predstavlja ikebana, kako se režu i oblikuju grane i cvijeće i kako se iste učvršćuju u plitke i duboke vaze.

Posmatranje prirode je osnova, fotografisano u norveškoj šumi

POSMATRANJE PRIRODE

Prvo odlučimo koji prostor želimo da oplemenimo našom ikebanom. Od prostora zavisi vrsta vaze koju biramo. Kad odaberemo vazu, biramo grane i cvijeće koje odgovara vazi, mjestu i prilici za koju aranžiramo. Veličina aranžmana zavisiće od tipa materijala i veličine vaze, a posebno od mjesta gdje ćemo ga postaviti.

vježba

- ~ Koristite svaku priliku da istinski posmatrate prirodu! Na koji način se uvijaju i protežu grane, i u kojem pravcu?*
- ~ Koje su boje listovi? Kakva je struktura/boja lista s jedne, a kakva s druge strane?*
- ~ Kako izgleda stabljika cvijeta? Na koju se stranu okreće krunica cvijeta?*

O AUTORKI

Tatjana Radanović Felberg već skoro pola svoga života ide putem cvijeća. Osim što drži radionice ikebane, ona često koristi mudrosti ikebane u svom radu sa studentima prevođenja i interkulturalne komunikacije, a i u svojim izlaganjima na međunarodnim konferencijama. Skoro svakodnevno pravi ikebane u svom domu u norveškoj šumi.

Instagram: **TatjanaFelberg**

Blog: **<http://ikebana-balkan.blogspot.com>**

